

Sivistyspalveluiden osavuosikatsaus 1–3/2024

Raportti palvelualueen kokonaistilanteesta

Maaliskuun lopun toimintakatteen perusteella (23,25 %) sivistyspalveluiden kokonaistilanne näyttäisi toteutuvan alle talousarvion. Palvelualueelle on kuitenkin syntymässä noin 750 000 euron ylitys palkkakuluihin. Vuoden 2024 budjetoinnin perusteena toimineen vuoden 2023 talousarvion kulut toteutuivat arvioitua suurempina. Vuoden 2023 talousarvioeurot eivät luoneet riittävää pohjaa vuoden 2024 talousarviolle. Tämän vuoksi sivistyspalveluihin on suunniteltu alkuvuoden aikana uusia säästötoimenpiteitä, kuten joustavasta esi- ja alkuopetuksesta luopuminen, perusopetuksen jakotuntien vähentäminen ja iltapäivätoiminnan ulkoistaminen, joita ei talousarviossa. Tavoitteena on saada katettua ylitystä näillä uusilla säästötoimenpiteillä ja varhaiskasvatuspalveluiden käyttöastetta nostamalla. Talousarviotavoitteena on saada varhaiskasvatuksen käyttöaste nousemaan 80 prosenttiin.

Tuloslaskelma (Ulk./Sis./Kesk.)	TP 2023	TOT 1-3/2023	TA 2024	TOT 1-3/2024	TOT-TA € 2024	TOT% 2024	Muutos % 2023-2024
TOIMINTATUOTOT	1 468 186	784 550	985 700	465 121	-520 579	47,2 %	-40,7 %
MYYNTITUOTOT	432 904	85 129	311 300	66 173	-245 127	21,3 %	-22,3 %
MAKSUTUOTOT	491 792	145 638	457 900	146 924	-310 976	32,1 %	0,9 %
TUET JA AVUSTUKSET	519 829	547 178	211 700	243 049	31 349	114,8 %	-55,6 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	23 661	6 606	4 800	8 975	4 175	187,0 %	35,9 %
TOIMINTAKULUT	-33 582 875	-7 600 740	-33 588 622	-8 044 342	25 544 281	23,9 %	5,8 %
HENKILÖSTÖKULUT	-20 976 551	-4 728 823	-20 081 122	-5 030 494	15 050 629	25,1 %	6,4 %
PALVELUJEN OSTOT	-7 490 792	-1 685 823	-7 303 100	-1 679 544	5 623 556	23,0 %	-0,4 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-733 594	-84 286	-774 300	-53 392	720 908	6,9 %	-36,7 %
AVUSTUKSET	-674 967	-175 092	-755 000	-140 793	614 207	18,6 %	-19,6 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 706 970	-926 717	-4 675 100	-1 140 118	3 534 982	24,4 %	23,0 %
TOIMINTAKATE	-32 114 689	-6 816 190	-32 602 922	-7 579 221	25 023 702	23,2 %	11,2 %

Poikkeamat toimintatuotoissa

Sivistyspalveluiden vuoden 2024 ensimmäisen kvartaalin toimintatuotot ovat 465 121 euroa. Toteumaprosentti on 47,2 %, mikä ylittää maaliskuun lopun tasaisen toteuman (25 %). Toimintatuottoja on kertynyt kolmen ensimmäisen kuukauden osalta 218 696 euroa yli tasaisen toteuman. Sekä myyntituotot että hanketulot ovat toteutuneet yli tasaisen toteuman.

Poikkeamat toimintakuluissa

Toimintakulujen toteuma koko sivistyspalveluissa on maaliskuun lopussa 23,95 %. Henkilöstökulujen toteuma on 25,05 %. Sivistyspalveluiden 33 kustannuspaikalla toimintakulut ovat pääsääntöisesti

toteutuneet talousarvion mukaan. Toimintakulut ovat noin 300 000 euroa alle talousarvion. Palvelusetelikulujen toteuma on 647 453 euroa (27,99 %), mikä tarkoittaa 72 000 euron ylitystä kolmen ensimmäisen kuukauden osalta.

Kokonaisuutena tarkasteltuna sivistyspalveluiden maaliskuun lopun taloustilanne näyttää melko hyvältä. Kuitenkin pureutuminen kuluihin palkkojen tasolla antaa selkeän kuvan palkkakuluissa odotettavissa olevasta ylityksestä vuoden 2024 aikana. Sivistyspalveluiden palkkojen toteumaprosentti maaliskuun lopussa on 25,21 % eli 4 180 114 euroa kolmen ensimmäisen kuukauden osalta. Palkkatoteuma kuukaudessa on näin ollen 1 393 371 euroa eli ylitystä tulee 11 755 euroa kuukaudessa. Koko vuoden osalta ylitys olisi **141 064** euroa. Kesäkuussa toteutuva 2,27 % palkankorotus lisää 1 393 371 euron kuukausipalkkasummaa 31 630 eurolla kuukaudessa eli **221 410** euroa kesäkuusta joulukuun loppuun. Perusopetukseen tulee jaettavaksi 6 925 euron kuukausittainen järjestelyerä, mikä tekee kesäkuusta joulukuun loppuun **48 475** euroa. Varhaiskasvatuksen järjestelyerästä tulee **13 386** euron kuluerä.

Sivistyksen palkkojen talousarvio vuodelle 2024 on **16 579 400** euroa. Palkkatoteumaksi tulee olemaan 16 720 000 euroa, johon tulevat lisäksi palkankorotukset 221 407 € ja järjestelyerät 61 861 €. Arvioiduksi palkkasummaksi muodostuu näin n. 17 000 000 euroa. Ylitystä tulee noin 400 000 €. Sivistyksen lomarahojen osuus (n. 800 000 euroa) taittuu jonkin verran kesäkuukausien aikana, kun varhaiskasvatuspalveluiden kesäkauden palkoissa ja palveluseteleissä tulee säästöä noin 250 000 euroa ja perusopetuksessa kesä-heinäkuussa koulunkäynninohjaajien ja määräaikaisten työntekijöiden kuluja vähenee noin 200 000 euroa.

Kuten yllä olevasta selvityksestä näkyy, ennusteen mukainen ylitys ei selity pelkästään palkankorotuksilla (279 682 euroa). Vuoden 2024 talousarvion palkkabudjetti on alle vuoden 2023 palkkojen tilinpäätöstoteuman, joka oli jo alijäämäinen. Palkkatilannetta on vaikeuttanut myös Liminganlahden ja Tupoksen kouluihin lukuvuoden aikana tulleet lastensuojeluyksikköihin sijoitetut haasteelliset oppilaat, jotka ovat lisänneet tuen tarvetta. Tämä on lisännyt erityisopetus- ja ohjaajaresurssin tarvetta. Lastensuojeluyksiköiden lapsilla on myös runsaasti poissaoloja, mistä johtuen esimerkiksi Tupoksen yläkoulussa ei ole päästy talousarviotavoitteeseen poissaolojen vähenemisestä verrattuna edellisen vuoden vastaavan ajan poissaolotuntien määrään.

Valtioneuvosto on myös lisännyt tunteja perusopetuksen tuntijakoon. Muutos tulee voimaan lukuvuoden 2024–25 alusta. Perusopetuksen 7. ja 9. luokalle tulee yksi tunti lisää ruotsia. Limingassa tästä syntyy 20 vuosiviikkotuntia eli yhden kielenopettajan opetusvelvollisuus. Muutos koskee talousarvion 2024 osalta syyslukukautta 2024 eli elo-joulukuuta. Tälle ajalle kulua tulee noin 25 000 euroa. Limingan perusopetuksen opinto-ohjauksen resurssi on selkeästi alimitoitettu ja edellyttää yhden opinto-ohjaajan lisäresurssia eli noin 22 000 euroa kuluvana vuonna syyslukukauden osalta.

Käynnissä olevat toimenpiteet

Perusopetuksesta vähenee elokuun alusta neljä alakoulun opettajaa. Näistä syntyvä palkkakulujen säästö on viiden kuukauden osalta noin 85 000 euroa. Lisäksi vähennetään 130 perusopetuksen jakotuntia, joista syntyy säästöä syksyn 2024 osalta noin 100 000 euroa. Mahdollinen iltapäivätoiminnan ulkoistaminen tuonee myös noin 70 000 euron säästöt. Tarvittavat toimenpiteet

on tehtävä keväällä, koska kesken alkavan lukuvuoden 2024—25 ei voi tehdä suuria muutoksia. Mainituista toimenpiteistä syntyy säästöä noin 255 000 euroa.

Kuten sivistyspalveluiden strategisista mittareista selviää, työntekijöiden poissaolot ovat vähentyneet edellisen vuoden vastaavista lukemista. Kolmen ensimmäisen kuukauden aikana sijaishenkilöitä on syntynyt 22 000 euroa vähemmän kuin viime vuoden vastaavana aikana. Mikäli kehityssuunta jatkuu, sijaishenkilöissä on odotettavissa noin 66 000 euron säästöt. Kesäajalle ei ole budjetoitu sijaishenkilöihin.

Sivistyspalveluissa on alettu kiinnittää huomiota myös energiankulutukseen ja tulostamiseen. Näille kuluerille on omat indikaattorit, jotka raportoidaan sivistys- ja hyvinvointilautakunnan tasolla yksiköittäin. Tavoitteet liittyvät myös Limingan ympäristö- ja ilmasto-ohjelmaan. Vähentämällä energiankulutusta ja tulostamista säästetään euroja ja pienennetään samalla hiilijalanjälkeä.

Varhaiskasvatuksessa on asetettu tavoitteeksi käyttöasteen kasvattaminen 80 prosenttiin. Tämä tuo säästöä palkkakuluihin. Tavoitteeseen ei ole kuitenkaan päästy ensimmäisen kvartaalin osalta, vaan käyttöaste on keskimäärin 72 %. Varhaiskasvatuksessa on meneillään laaja talouden selvitystyö, jonka tulokset ovat käytettävissä jo kuluvan kevään aikana. Tavoitteena on, että selvitystyön tuloksena löytyy ratkaisuja, joilla voidaan parantaa varhaiskasvatuksen talouden tuloksellisuutta. Tämänhetkisten tiedon perusteella näyttää kuitenkin siltä, että sivistyspalveluihin joudutaan tekemään tasapainottamisohjelma vuoden 2024 aikana.